

Sygn. akt VIII U 1823/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Łanowy
Protokolant:	Małgorzata Skirło

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2014 r. w Gliwicach

sprawy Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

przy udziale zainteresowanych M. C., J. P., G. R. i T. Ż.

o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne

na skutek odwołań Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 17 maja 2013 r. **nr** (...)

17 maja 2013 r. **nr** (...)

17 maja 2013 r. **nr** (...)

17 maja 2013 r. **nr** (...)

1. oddala odwołania;

2. zasądza od odwołującego na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Jolanta Łanowy

Sygn. Akt VIII U 1823/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. Decyzjami z dnia 17 maja 2013r.wydanymi na mocy art. 83 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1989r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009r. Nr 205,poz.1585) i art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008r Nr 164,poz.1027)- stwierdził, iż podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia

społeczne : emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne jako pracowników u płatnika składek (...) sp. z o.o. w R. : a to M. C. (nr decyzji (...)) , T. Ż. (nr decyzji (...)) , J. P. (nr decyzji (...)) i G. R. (nr decyzji (...)) - wynoszą za poszczególne za okresy kwoty określone w decyzjach.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że po przeprowadzeniu kontroli ustalono, że w wymienionych w decyzjach okresach odwołująca (...) sp. z o.o. przyznała zainteresowanym świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci paczek świątecznych i od uzyskanego z tego tytułu przychodu nie naliczyła i nie zadeklarowała składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. W trakcie kontroli odwołująca nie wykazała, że przyznanie świadczenia socjalnego było uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej, materialnej i nie posiada oświadczeń pracowników o wysokości dochodu. Ustawa o (...) ustanawia kryterium socjalne udzielania pomocy przez ten fundusz, uzależniając ją od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika. Świadczenia wypłacone przez odwołującą z pominięciem tego kryterium, w sensie prawnym, nie mogą być ocenione jako świadczenia socjalne, i jakie takie wchodzi do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Odwołania od powyższych decyzji wniosło (...) sp. z o.o. w R. domagała się zmiany decyzji i uznania, że sporne świadczenia przyznane pracownikom nie stanowiły przychodu w rozumieniu art. 18 ustawy z dnia 13.10.1998r o systemie ubezpieczeń społecznych, zarzucając naruszenie przepisów:

- art. 10 § 1 kpa, poprzez nie zawiadomieniu o zamknięciu postępowania i zamiarze wydania decyzji, a co za tym idzie uniemożliwienie zapoznania się z zebrany na tym etapie materiałem dowodowy;
- 107. § 1 i 3 kpa poprzez nieprawidłowe uzasadnienie faktyczne skarżonych decyzji polegające na niewskazaniu dowodów na których oparto rozstrzygnięcie,
- art. 7,77 i 80 kpc poprzez nierzetelną i błędną ocenę zabranego w sprawie materiału dowodowego,
- art. 92a usus poprzez pominięcie i nie zastosowanie w sprawie przepisów ustawy o działalności gospodarczej,
- art. 77 ust. 6 w zw. z art. 79 ust.4 usdg poprzez wykorzystanie w toku kontroli dowodów pozyskanych z naruszeniem przepisów o wykonywaniu kontroli przedsiębiorcy /nie zachowanie terminu do wszczęcia kontroli/,
- art. 8 ust 1 zfsz poprzez błędną interpretację i uznanie kryterium stanu majątkowego za dominujące przy przyznawaniu świadczeń.

Odwołująca nie zgadza się z ustaleniem organu rentowego, że ustne oświadczenia pracowników dotyczące ich sytuacji życiowej nie są wystarczające do oceny ich uprawnień do pomocy socjalnej. Jako pracodawca w ramach akt osobowych pracowników, zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych, obsługi zapytań urzędowych [sądowych, komorniczych, kuratorskich, pomocy społecznej] posiada znaczną wiedzę na temat sytuacji życiowej i rodzinnej pracowników. Nadto spółka ma charakter pracownicy [uczestnikami są wyłącznie jej obecny lub byli pracownicy], co powoduje, że zakres wiedzy zarządu na temat poszczególnych pracowników wykracza poza relacje służbowe. W ocenie odwołującej, przyjmowane przez organ rentowy jako wiodące kryterium majątkowego, nie może być jedynym wyznacznikiem przyznania i zróżnicowania świadczeń. Przykładowo przyznawanie paczek świątecznych uzależnione jest od sytuacji rodzinnej /liczby dzieci/ i kryterium materialne i życiowe nie odgrywa żadnej roli. Mimo, że zgodnie z obowiązującym u odwołującego Regulaminem, głównym kryterium przyznawania świadczeń jest sytuacja materialna pracowników, to nie znajduje ono każdorazowo zastosowania. Pierwszeństwo ma bowiem reguła ogólna, zgodnie z którą o przyznaniu świadczeń decyduje sytuacja życiowa, rodzinna i materialna. Kryteria i konkretne zdarzenia leżące u podstawy jego przyznania zostały skonsultowane z przedstawicielem załogi przez niego zaakceptowane, przy czym organ rentowy tej okoliczności nie wyjaśnił.

W odpowiedzi na odwołania, organ rentowy wniosł o ich oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu wskazał, że zgodnie z art. 10§1 kpa zawiadomił odwołującą o wszczęciu postępowania i możliwości zapoznania się, wypowiedzenia się oraz złożenia nowych dokumentów. Kontrola została przeprowadzona zgodnie z

przepisami, bowiem prezes odwołującej spółki sam wniósł o jej wszczęcie przed upływem 7 dni od daty doręczenia zawiadomienia o zamiarze jej wszczęcia. Odnosnie zarzutów merytorycznych organ rentowy podtrzymał stanowisko zawarte w skarżonych decyzjach.

Zainteresowani nie zajęli stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 3.01.2013r. organ rentowy doręczył odwołującej zawiadomienie o zamiarze wszczęcia kontroli, której zakres został opisany w doręczonym piśmie. W tym samym dniu, odwołująca powołując się na art. 79 ust.5 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej wniosła o wszczęcie kontroli w terminie przez upływem 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia.

Kontrola została przeprowadzona w okresie od 3.01. do 5.02.2013r. i dotyczyła okresu od stycznia 2009r. do grudnia 2011r.

Na dzień 30.11.2012 liczba zatrudnionych wynosiła 84 osoby, średnioroczna liczba ubezpieczonych w 2011r. – 95 osób.

Zgodnie z obowiązującym u odwołującej Regulaminem Gospodarowania środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych jest on przeznaczony na finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych do korzystania z funduszu, w tym pomoc rzeczową lub finansowanie pomocy materialnej [np. z zakup konkretnych towarów lub talonów towarowych].

W szczegółowych zasadach przyznawania usług i świadczeń socjalnych wskazano, że :

-przyznanie i wysokość pomocy /dofinansowanie/ ze środków funduszu uzależniona jest od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej,

-świadczenia są udzielane na wniosek osób uprawnionych, mają charakter uznaniowy i mogą być realizowane tylko do wysokości zgromadzonych środków,

-podstawą do przyznania ulgowych usług lub świadczeń stanowi dochód przypadający na osobę w rodzinie, wskazany w oświadczeniu pracownika,

-głównym kryterium przyznawania świadczeń czy dopłat ze środków funduszu jest sytuacja materialna osoby i jej rodziny, składającej wniosek wg wzoru [zał. Nr 2] i zawierający oświadczenie o jego sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej

-pierwszeństwo w uzyskiwaniu ulgowych usług i świadczeń mają osoby uprawnione, znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej ocenianej łącznie.

Regulamin określa szczegółowo jakiego rodzaju dochody są przyjmowane do ustalenia sytuacji materialnej osoby ubiegającej się o świadczenie finansowane z funduszu, sposób ustalenia tego kryterium i konsekwencje przedłożenia oświadczenia niezgodnego z prawdą. Załącznik nr 2 do regulaminu zawiera wniosek o przyznanie świadczenia socjalnego, w którym pracownik winien wymienić rubryki zawierające dane o jego stanie rodzinnym, informację o sumie dochodów z ostatnich trzech miesięcy członków rodziny wspólnie zamieszkujących i prowadzących wspólne gospodarstwo domowe oraz dochód przypadający jedną osobę w miesiącu.

W postanowieniach końcowych Regulaminu wskazano, że przyznawanie osobom uprawnionym świadczeń z funduszu należy do decyzji pracodawcy uzgodnionej z reprezentantem pracowników.

Organ rentowy ustalił, że latach 2009-2011 odwołujący ze środków funduszy świadczeń socjalnych przekazał swoim pracownikom paczki świąteczne, w marcu danego roku - z okazji Wielkanocy, w listopadzie danego roku - z okazji Bożego Narodzenia. Wartość przekazanych paczek była zróżnicowana od 100 do 600zł.

W dniu 9.01.2013r. odwołująca złożyła oświadczenie, że tryb przyznawania paczek świątecznych pracownikom oparty jest o powyższy Regulamin. Dalej wskazała : „Wiedząc o tym, że wszyscy pracownicy spółki obchodzą Ś. Wielkanocne i Bożego Narodzenia zasadnym jest przydzielenie wszystkim pracownikom paczek świątecznych. Wartość paczek przyznanych pracownikom uzależniona była wyłącznie od ich sytuacji życiowej i rodzinnej, nie brano pod uwagę sytuacji dochodowej pracowników. Na tę okoliczność nie posiada oświadczeń o dochodach pracowników.” Oświadczyła, że znana jest jej sytuacja rodzinna i życiowa poszczególnych pracowników oraz, że kryteria te zostały zaakceptowane przez przedstawiciela załogi.

Następnie w piśmie z 14.01.2013r. odwołująca podała, że warunkiem przyznawania pracownikom paczek świątecznych było zatrudnienie na podstawie umowy o pracę, bez względu na ich sytuację dochodową, a wartość paczek uzależniona był od sytuacji życiowej i rodzinnej pracownika. Przyznając paczki poszczególnym pracownikom brano pod uwagę:

- ilość, wiek, uzdolnienia dzieci,
- gospodarstwo domowe z udziałem starszych lub niepełnosprawnych lub chorych rodziców,
- przewlekłe lub ciężkie choroby w rodzinie,
- rozwód w rodzinie,
- alkoholizm w rodzinie,
- obecność w rodzinie adoptowanych dzieci lub rodzina zastępcza lub dzieci współmałżonka,
- niepełnosprawność członka rodziny,
- długi za energię, czynsz spowodowane niedojrzałością emocjonalną małżonka,
- utrata pracy współmałżonka,
- brak wsparcia psychicznego rodziny,
- pracownika-rencista z innego zakładu pracy,
- pracownika zatrudniony na część etatu – zatrudnienie na pełny etat w firmie projektowej,
- pracownik na utrzymaniu rodziców w zamożnym gospodarstwie domowym.

Wskazano również, że wyżej podane okoliczności były znane zarządowi odwołującej, gdyż były przekazywane bezpośrednio przez pracowników niejednokrotnie z prośbą o zachowanie poufności. Za względu na drażliwy niejednokrotnie charakter informacji i zaufanie pracowników do zarządu, nie przypisano ww. okoliczności do pracowników z imienia i nazwiska.

Odwołująca w trakcie składania wyjaśnień, potwierdziła, że przy wypłacie paczek świąteczny brano pod uwagę sytuację życiową i rodzinną, a sytuacji materialnej nie uwzględniano.

W protokole kontroli organ rentowy, powołując się na opisane w nim dokumenty i dowody, uznał, że odwołująca sfinansowała przychód pracowników /paczki świąteczne/ z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych nie uzależniając wysokości i przyznania wymienionych kwot od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej, czyli nie spełniła podstawowej zasady dysponowania środkami Funduszu. W związku z tym do przychodów nie ma zastosowania §

2 ust.1. pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998r., który stanowi, że podstawy wymiaru składek nie stanowią świadczenia finansowanej ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Protokół kontroli został doręczony odwołującej w dniu 5.02.2013r., z pouczeniem o prawie złożenia pisemnych zastrzeżeń.

Odwołująca nie wniosła zastrzeżeń do protokołu.

W dniu 12.04.2013r. organ rentowy zawiadomił odwołującą i zainteresowanych o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie podstawy wymiaru i deklarowania składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne we wskazanych okresach, podnosząc, że na podstawie protokołu kontroli stwierdzono w tym zakresie nieprawidłowości. Pouczono adresatów, że przysługuje im prawo wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów, przeglądania akt sprawy oraz do przedłożenia nowych dokumentów w terminie 14 dni od otrzymania wezwania.

Zawiadomienie zostało doręczone odwołującej w dniu 18.04.2013r.

W dniu 17.05.2013r. organ rentowy wydał skarżone decyzje.

Wysokość ustalonych w decyzjach wartość przychodu nie była kwestionowana przez odwołującą.

W toku procesu reprezentująca odwołującego prezes Z. M. wyjaśniła, iż od kilkunastu lat pełni funkcję Prezesa w jednoosobowym Zarządzie spółki i jednocześnie jest współwłaścicielem spółki. W spółce istnieje fundusz świadczeń socjalnych. Zasadniczo z funduszu wypłaca się pracownikom m.in. od lat dodatki do wczasów, wypoczynku dzieci, zapomogi i paczki świąteczne. W ostatnich latach odbywa się to tak, iż pracownicy otrzymują bonny, które następnie realizują w sklepie do kwoty określonej na bonie. Spółka zatrudnia od 80-100 pracowników. Z. M. osobiście podejmowała decyzję co do przyznawania pracownikom bonów świątecznych. Przyznając te świadczenie w określonej kwocie kierowała się sytuacją życiową pracowników, niekoniecznie jednak materialną sytuacją pracowników. Miała na uwadze stan jego rodziny, ewentualne zobowiązania. Pracownicy nie składali wniosków. Taka się wykształciła w zakładzie pracy na przełomie lat. B. przyznawano od kwot 100 zł do 600 zł. Przy czym, w 2011r. zróżnicowanie kwot było największe. Żaden z pracowników nie był pomijany.

Z. M. wyjaśniła, iż składanie przez pracowników wniosków o przyznanie bonu świątecznego było zbędne, a dodatkowo generowało tylko niepotrzebną dokumentację, bowiem ona dysponowała pełną i kompletną wiedzą na temat sytuacji rodzinnej i życiowej swoich pracowników. Dysponowała dokumentacją dotyczącą pracownika składającą się z kart wynagrodzeń, PIT-ów rocznych, informacji o członkach rodziny zgłaszanych do ZUS, zajęciami komorniczymi, od momentu zatrudnienia. Przyznając bonny analizowała akta pracownicze, ponadto twierdziła, że pracownicy często się do niej zwracali z osobistymi problemami. Stąd też czerpała wiedzę o ich sytuacji życiowej. Informacje o dochodach współmałżonków wynikały zaś z wniosków o wczasy pod gruszą i deklaracji do ZUS.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przeprowadzone dowody tj. z akta organu rentowego i dowód z przesłuchania stron ograniczony do przesłuchania odwołującej, bowiem zainteresowani nie stawili się do osobistego stawiennictwa celem przesłuchania. Sąd dokonał ustaleń faktycznych w sprawie głównie opierając się na treści dokumentów zawartych w aktach organu rentowego, ich treść nie była kwestionowana przez strony, natomiast odwołujący nie złożył w toku procesu żadnych wniosków dowodowych na poparcie swoich twierdzeń, a mianowicie tych, iż sytuacja rodzinna, życiowa, a nawet materialna pracowników była mu znana z dokumentacji pracowniczej i osobistych relacji samych pracowników. Zainteresowani nie zajęli stanowiska w procesie i także nie złożyli wniosków dowodowych. W tych okolicznościach Sąd uznał za mało wiarygodne twierdzenia odwołującego co do znajomości sytuacji życiowej zatrudnionych pracowników. Za taką oceną przemawia także fakt ilości zatrudnionych pracowników - około 100 osób.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania nie zasługują na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż zgodnie z art. 10 § 1 kpa organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

„Jeżeli organ pouczył stronę o przysługujących jej uprawnieniach procesowych i umożliwił ich realizację w każdym stadium postępowania, to wówczas na stronie będzie spoczywał ciężar wykazania związku przyczynowego pomiędzy brakiem zawiadomienia jej o prawie do złożenia oświadczenia końcowego a wynikiem sprawy.

W sytuacji postawienia organom administracji publicznej zarzutu dotyczącego braku zawiadomienia strony przed wydaniem decyzji o zebraniu materiału dowodowego i możliwości składania wniosków dowodowych, koniecznym jest ustalenie, jakiej konkretnie czynności procesowej nie mogła strona dokonać, jakiego dowodu w sprawie nie mogła przedstawić i jaki wpływ na wynik sprawy mogło mieć tak stwierdzone uchybienie” – por. wyrok WSA w Krakowie z 26.02. (...), (...) SA/Kr (...), lex nr 1343004.

W rozpoznawanej sprawie niespornym jest, że organ rentowy zawiadomił odwołującą o wszczęciu postępowania i przysługujących jej uprawnieniach.

Odwołująca podnosząc zarzut braku powiadomienia o zamiarze zamknięcia postępowania i wydania decyzji końcowej, w żaden sposób nie wskazała, że okoliczność ta uniemożliwiła działanie, które mogłoby mieć wpływ na treść wydanych decyzji. Wskazać należy, że ani w odwołaniu ani w toku postępowania nie złożyła żadnych wniosków dowodowych, chociaż w postępowaniu tym jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika.

Skarżone decyzje zawierają opis ustaleń kontroli, w oparciu o które wydane zostało rozstrzygnięcie. Nie można zapominać, że odwołująca uczestniczyła w postępowaniu kontrolnym, знаła treść protokołu i nie wniosła do niego żadnych zastrzeżeń, a zatem nie sposób zgodzić się z zarzutem [art. 107 kpa], że nieprawidłowe uzasadnienie uniemożliwia kontrolę orzeczenia. Pozostałe zarzuty proceduralne są bezprzedmiotowe, jako że materiał dowodowy podlega ocenie Sądu w ramach odwołania od decyzji.

Za bezpodstawne należało także uznać zarzuty odwołującej dotyczące naruszenia przepisów o zasadach przeprowadzania kontroli u przedsiębiorcy tj. art. 92a ustawy SUS i art. 79 ust.4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Jak wynika z akt kontroli, odwołująca powołując się na art. 79 ust. 5 ustawy wniosła o wszczęcie kontroli przed upływem 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia. Kontrola została więc przeprowadzona w przewidzianym terminie, a zatem pozostałe zarzuty dotyczące wykorzystania dowodów zakazanych [teorii „zatrutego owocu”] tj. naruszenia art. 77 ust. 6 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej nie mają żadnego faktycznego uzasadnienia.

Odnosząc się do zarzutów materialno prawnych wskazać należy, iż w świetle obowiązujących przepisów SA niezasadne.

Po myśli art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych [tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.] podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi przychód, a szczegółowy katalog świadczeń wyłączonych z podstawy wymiaru składek zawiera § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe [Dz.U. Nr 161, poz. 1106 z późn.am]

Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 19 tego rozporządzenia z podstawy wymiaru składek wyłączone są świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Sporną kwestią w sprawie pozostaje uznanie czy paczki świąteczne (w postaci bonów) wypłacone zainteresowanym w wysokościach i okresach wskazanych w skarżonych decyzjach stanowią świadczenia, o których mowa w przytoczonym przepisie i co za idzie podlegają wyłączeniu z postawy wymiaru składek.

Artykuł 8 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych [Dz. U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335 ze zm.] stanowi: 1. przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu.

2. zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, z uwzględnieniem ust. 1, oraz zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określa pracodawca w regulaminie.

W tym miejscu należy wskazać, że wydany na podstawie przytoczonego wyżej przepisu regulamin jest obowiązkowy i stanowi źródło prawa pracy na podstawie art. 9 k.p. Jego postanowienia są wiążące zarówno w zakresie kryteriów podziału środków funduszu świadczeń socjalnych, jak i ustanowionego w nim trybu ich przyznawania pracownikom, uwzględniającego indywidualną ocenę każdego przypadku według przyjętych kryteriów.

Innymi słowy, ocena zgodności wydatkowanych środków z regulaminem obejmuje również sprawdzenie czy przyznanie świadczeń odbyło się w ramach obowiązującej procedury. Przyznanie świadczenia poza wymaganym trybem, oznacza naruszenie przez pracodawcę regulaminu wykorzystania zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, a tym samym naruszenie art. 8 ust. 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Zgodnie z obowiązującym u odwołującej Regulaminem Gospodarowania środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych jest on przeznaczony na finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych do korzystania z funduszu, w tym pomoc rzeczową lub finansowanie pomocy materialnej [np. z zakup konkretnych towarów lub talonów towarowych]. Ustalono w nim, że:

-przyznanie i wysokość pomocy /dofinansowanie/ ze środków funduszu uzależniona jest od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej,

-świadczenia są udzielane na wniosek osób uprawnionych, mają charakter uznaniowy i mogą być realizowane tylko do wysokości zgromadzonych środków,

-podstawą do przyznania ulgowych usług lub świadczeń stanowi dochód przypadający na osobę w rodzinie, wskazany w oświadczeniu pracownika,

-głównym kryterium przyznawania świadczeń czy dopłat ze środków funduszu jest sytuacja materialna osoby i jej rodziny, składającej wniosek wg wzoru [zał. Nr 2] i zawierający oświadczenie o jego sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej.

Jak ustalono w toku procesu, zainteresowani ,wbrew postanowieniom Regulaminu - nie składali oświadczenia o sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej wg wzoru – zał. B, które winno być podstawą do ustalenia sytuacji materialnej zainteresowanych i ich rodzin oraz ustalenia dochodu przypadającego na osobę stanowiącego podstawę przyznania świadczeń.

Świadczenia jednak były im przyznawane, każdemu z pracowników i to w zróżnicowanych kwotach. Wprawdzie odwołująca twierdziła, iż przy przyznawaniu pracownikom spornych świadczeń kierowała się wyłącznie ich sytuacja życiową i rodzinną, co było zgodne z postanowieniami obowiązującymi w zakładzie pracy, ale zdaniem Sądu twierdzenia te nie zasługują na wiarę. Wynik postępowania dowodowego w sprawie wskazuje, iż odwołująca mogła posiadać wiedzę na temat sytuacji rodzinnej i życiowej pracowników, a także ich dochodów, ale trudno uznać tę wiedzę za pełną, kompletną, aktualną i adekwatną do rzeczywistości, skoro nie pochodziła ona od konkretnego pracownika, który takie dane powinien zawrzeć w pisemnym wniosku, ale pochodziła z innych źródeł. Ponadto duża ilość zatrudnionych pracowników raczej wskazuje na niemożność znajomości wnikliwej każdego z nich, a dalej jego sytuacji życiowej i rodzinnej, materialnej, tym bardziej, iż czynniki które takie sytuacje kreują mogły się zmieniać. Przy czym odwołująca się tu powołała na dokumentację pracowniczą, którą dysponowała jednak nie przedstawiła konkretnych dowodów, na podstawie których czerpała wiedzę o sytuacji życiowej samych konkretnych

zainteresowanych w sprawie. Zwrócić należy uwagę także na fakt, iż do 2010r. wysokość świadczeń nie była tak bardzo zróżnicowana jak w 2011r. Odwołująca nie wykazała z czego to zróżnicowanie wynikało.

W istocie zatem, sporne świadczenia zostały wypłacone wprawdzie z funduszu świadczeń socjalnych, lecz nie na warunkach wynikających z tego Regulaminu. W ocenie Sądu, kryteria które strona odwołująca wskazywała jako te, którymi się kierowała przyznając sporne świadczenia, została dopiero skonkretyzowana na etapie tego procesu. Odwołująca nie wykazała zatem w procesie, że faktycznie stosowała kryteria określone w cyt. w. Regulaminie.

Wskazać należy, iż postanowienia regulaminu wykorzystania zakładowego funduszu świadczeń socjalnych wydanego na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy o ZFŚS są wiążące w zakresie określającym tryb przyznawania pracownikom świadczeń, w sposób uwzględniający indywidualną ocenę każdego przypadku w odniesieniu do ustanowionych kryteriów. Pominięcie tego trybu powoduje, że przyznane świadczenia nie mogą zostać uznane za finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w rozumieniu § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r.” – takie też stanowisko zajęł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20.06.2012r., I UK 140/12, OSNP 2013/13-14/160,

Mając powyższe na uwadze, Sąd podziela stanowisko organu rentowego, że przyznane zainteresowanym paczki świąteczne, nie mogą być ocenione jako świadczenie socjalne, i jako takie wyłączone z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne na podstawie § 2 ust. 1 pkt 19 ww rozporządzenia. W konsekwencji wartość paczek świątecznych otrzymanych przez zainteresowanych stanowi przychód zainteresowanych w rozumieniu art. 12 ust.1 ustawy z 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, będący podstawą wymiaru składek.

Zgodnie z art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy o sus podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi przychód; podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.

Na mocy art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Nie zasługuje na uwzględnienie argument odwołującej, że obowiązujący Regulamin przewiduje dwa tryby przyznawania świadczeń socjalnych: jeden tryb na wniosek pracownika i wtedy ma zastosowanie określona procedura tj. złożenie wniosku i oświadczenia o sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej stanie i drugi gdy świadczenia są przyznawane z inicjatywy pracodawcy, bowiem przeczy temu treść przedłożonego Regulaminu. Podobnie Regulamin nie zawiera zasad przydzielania świadczeń wg kryteriów wymienionych przez odwołującą w piśmie z 14.01.2013r. Wskazano w nim, że głównym kryterium jest sytuacja materialna pracownika i jego rodziny ustalana na podstawie złożonych oświadczeń a podstawą przyznania świadczeń – dochód przypadający na osobę w rodzinie pracownika. Ustalenie takich zasad przyznawania świadczeń socjalnych jest wiążące dla pracodawcy i oznacza, że przyznanie świadczeń na podstawie innych kryteriów jest niezgodne z regulaminem i co za tym idzie art. 8 ustawy o ZFŚS. Odnosząc się do treści pisma odwołującej z 14.01.2013r. można przykładowo wskazać, że część podanych tam kryteriów bez złożenia oświadczenia o sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej, /zawierającego informację o dochodach/ w praktyce uniemożliwia ich zastosowanie np. pracownik – rencista z innego zakładu pracy, pracownik na utrzymaniu rodziców w zamożnym gospodarstwie domowym, rozwód w rodzinie. Trudno przyjąć na jakiej podstawie odwołująca mogłaby uzależniać wysokość paczki świątecznej od uzdolnień dzieci bądź braku wsparcia psychicznego rodziny.

Przepisy rozporządzenia § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 zawierające katalog świadczeń wyłączonych z podstawy wymiaru składek mają charakter przepisów szczególnych, a zatem nie mogą być interpretowane w sposób rozszerzający. Zwolnienie z obowiązku odprowadzenia składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne jest w tym przypadku przywilejem pracodawcy i jednocześnie stanowi uszczuplenie należności publicznoprawnych. Konsekwencją tego jest uprawnienie organów rentowych do weryfikowania czy

określone świadczenia faktycznie mieszczą się w katalogu zawartym w przywołanym przepisie a obowiązkiem pracodawcy wykazanie tej okoliczności. Pracodawca zobowiązany jest do przedstawienia dokumentacji, dowodów, które umożliwią tą weryfikację. W rozpoznawanej sprawie, pomijając argumenty przedstawione wyżej dotyczące niezgodności przyznania paczek świątecznych z zasadami przewidzianymi w Regulaminie], odwołująca nie przedstawiła takiej dokumentacji i dowodów.

O kosztach orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 6 pkt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) w punkcie drugim orzeczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania od zaskarżonych decyzji.

(-) SSO Jolanta Łanowy